

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΕΕ126	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ζ' (ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ)
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής περιοχής, γενικού υποβάθρου, ανάπτυξης δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

1. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

(Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων, σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης)

Αναμένεται, με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και φοιτήτριες:

1. Να διακρίνουν θεμελιώδεις έννοιες που σχετίζονται με τον κοινωνικό αποκλεισμό, τις ευάλωτες ομάδες, την περιθωριοποίηση, τον ρατσισμό, τις διακρίσεις, τη μειονεκτικότητα, την επιθετικότητα, τη θυματοποίηση, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τον εγγραμματισμό, την ισότιμη πρόσβαση στον κοινωνικό και σχολικό χώρο.
2. Να αναπτύξουν ουσιώδεις γνώσεις σχετικά με την εμφάνιση του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού των ευάλωτων ομάδων, τα αίτια, τις μορφές και τις επιπτώσεις στο σχολείο και στην ευρύτερη κοινότητα.
3. Να αντιλαμβάνονται τα αντικειμενικά στοιχεία, τις αρχές και τις διαδικασίες για την πρόληψη και την καταπολέμηση του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού και της περιθωριοποίησης των ευάλωτων ομάδων στο σχολικό περιβάλλον.
4. Να οδηγηθούν σε θεωρητικές γνώσεις γενικού πεδίου αναφορικά με τα δικαιώματα των παιδιών των ευάλωτων ομάδων στην εκπαιδευτική διαδικασία και τις πρακτικές που διασφαλίζουν την πρόσβασή τους σε αυτή.
5. Να αποκωδικοποιήσουν ειδικότερες γνώσεις που αφορούν στην εφαρμογή παιδαγωγικών και διδακτικών στρατηγικών, οι οποίες εμποδίζουν την εμφάνιση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού και οδηγούν στην ισότητα ευκαιριών και την ισότιμη πρόσβαση των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία.
6. Να κατακτήσουν εξειδικευμένες δεξιότητες και να τις αξιοποιούν κριτικά αναφορικά με την επιλογή των ενδεδειγμένων τεχνικών πρόληψης και διαχείρισης του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού, σε κάθε περίπτωση.
7. Να είναι σε θέση να εφαρμόσουν πολύ ειδικές γνώσεις, ώστε να αναπτύξουν πρωτότυπη σκέψη και έρευνα σχετικά με τη δημιουργία νέων πρακτικών διαχείρισης του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού στο σχολείο.

Γενικές Ικανότητες

Σκοπός του μαθήματος είναι η αναγνώριση και η κριτική κατανόηση του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού των ευάλωτων ομάδων στο σχολικό και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, η ικανότητα εφαρμογής κατάλληλων στρατηγικών πρόληψης και διαχείρισης του φαινομένου, καθώς και η διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης των ομάδων αυτών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Για το σκοπό αυτό, επιδιώκεται η ανάπτυξη γενικότερων ικανοτήτων των εκπαιδευόμενων, όπως:

1. Κριτική αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση πληροφοριών από ηλεκτρονικές ή έντυπες πηγές και ανάδειξη των κατάλληλων στρατηγικών για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού ευάλωτων ομάδων στο σχολείο και την κοινότητα.
2. Καλλιέργεια επαγωγικής και δημιουργικής σκέψης κατά την ανάπτυξη και την εφαρμογή παιδαγωγικών και διδακτικών πρακτικών για τη διαχείριση της φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού των ευάλωτων ομάδων στο σχολικό περιβάλλον.
3. Μελέτη και έρευνα σχετικά με την επίλυση προβλημάτων που αφορούν στην ισότιμη πρόσβαση στην εκπαιδευτική διαδικασία ατόμων από ευάλωτες κοινωνικά ομάδες.
4. Διερεύνηση και σύγκριση διεθνών μελετών αναφορικά με την πρόληψη και την αντιμετώπιση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού των ευάλωτων ομάδων στο σχολείο.
5. Ανάδειξη νέων ερευνητικών ζητημάτων σχετικά με την εμφάνιση και τη διαχείριση καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού ευάλωτων ομάδων στο σχολείο και την κοινότητα.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα περιλαμβάνει τις θεματικές ενότητες:

1. Ανάλυση των εννοιών και των θεωριών που συνδέονται με το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού των ευάλωτων ομάδων στο σχολείο και την ευρύτερη κοινότητα.
2. Εκτενής μελέτη του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού των ευάλωτων ομάδων, όπως αυτό εμφανίζεται σε διάφορα εκπαιδευτικά συστήματα και διεθνή κοινωνικά περιβάλλοντα.
3. Διερεύνηση της εκπαιδευτικής διαχείρισης του κοινωνικού αποκλεισμού των ευάλωτων ομάδων στα εκπαιδευτικά συστήματα διεθνώς και στη χώρας μας.
4. Ανάπτυξη ενδεδειγμένων στρατηγικών που διευκολύνουν την πρόσβαση παιδιών από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες στο σχολείο και την κοινότητα.
5. Καλλιέργεια δεξιοτήτων επιλογής και εφαρμογής παιδαγωγικών και διδακτικών πρακτικών για την ισότιμη πρόσβαση των παιδιών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων στο σχολείο και τον μη αποκλεισμό.
6. Παραγωγή πρωτότυπης επιστημονικής σκέψης και ανάπτυξη νέων στρατηγικών ισότιμης πρόσβασης των παιδιών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων στην εκπαιδευτική διαδικασία.
7. Κριτική διερεύνηση των στάσεων που υιοθετούνται αναφορικά με την αναγκαιότητα υιοθέτησης εξειδικευμένων μέτρων ισότιμης πρόσβασης των παιδιών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων στα εκπαιδευτικά συστήματα.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία Χρησιμοποιείται το σύστημα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης, e-course, για τη διάθεση σημειώσεων και επικοινωνία με τους φοιτητές. Επικοινωνία μέσω e-mail	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	39
	Μελέτη βιβλιογραφίας	30
	Συγγραφή σύντομης εργασίας - Δραστηριότητες κατανόησης	27
	Άσκηση πεδίου	1
	Εξετάσεις	3
	Σύνολο Μαθήματος	100
	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γραπτές Εξετάσεις Ερωτήσεις σύντομης απάντησης Παρουσιάσεις θεματικών ενοτήτων

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γκύρβιτς, Ζ. (1995). *Μελέτες για τις κοινωνικές τάξεις*. Από τον Μαρξ, μέχρι σήμερα. Αθήνα: Gutenberg.
- Bielefeld, U. (1999). *Das Eigene und das Fremde*, Hamburg.
- Τσιάκαλος, Γ. (1999). *Ανθρώπινη αξιοπρέπεια και κοινωνικός αποκλεισμός: εκπαιδευτική πολιτική στην Ευρώπη*, Ε. Σπανού (επιμ.), Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Griffiths, M. (2003). *Action for Social Justice in Education*. Meidenhead: Open University Press.
- Fritzsche, K. P. (2004). *Menschenrechte*. Weinheim – Basel: UTB.
- Μολύβας, Γρ. (2004). *Δικαιώματα και θεωρίες δικαιοσύνης*. Αθήνα: Πόλις.
- Freiberg, H.J. (2005). *School climate: Measuring, improving and sustaining healthy learning environments*. New York: Taylor Francis.
- Ζαϊμάκης, Γ. και Κανδυλάκη Α. (2005). *Δίκτυα κοινωνικής προστασίας: Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς ομάδες*. Αθήνα, Κριτική.
- Fischer, L. (2006). *Κοινωνιολογία του Σχολείου*, μτφρ. Μ. Σπυριδοπούλου & Μ. Οικονομίδου. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Freire, P. (2006). *Pedagogy of hope: Reliving pedagogy of the oppressed*. New York: Teachers College Press.
- Lenhart, V. (2006). *Παιδαγωγική των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων*. Αθήνα: Gutenberg.
- Καυταντζόγλου, Ι. Λ. (2006). *Κοινωνικός αποκλεισμός: Εκτός, εντός και υπό: Θεωρητικές, ιστορικές και πολιτικές καταβολές μιας διαφορούμενης έννοιας*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Πανταζής, Β. (2006). *Εισαγωγή. Παιδαγωγική των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων*. Αθήνα: Gutenberg.
- Σουζάννα-Μαρία Νικολάου (2009). *Θεωρητικά ζητήματα στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Gutenberg.
- Παπαδοπούλου, Δ. (2012). *Κοινωνιολογία του αποκλεισμού στην εποχή της παγκοσμιοποίησης*. Αθήνα: Τόπος.
- Τσιάκαλος, Γ. (2012). *Οδηγός αντιρατσιστικής εκπαίδευσης*. Αθήνα: Επίκεντρο.
- Κυρίδης, Α. (2015). *Εκπαιδευτική ανισότητα. Οριοθέτηση και προσπάθειες θεωρητικής προσέγγισής της*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.
- Κωνσταντίνου, Χ. (2015). *Το καλό σχολείο, ο ικανός εκπαιδευτικός και η κατάλληλη αγωγή ως παιδαγωγική θεωρία και πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.
- Κυρίτσης, Δ. (2016). *Εκπαιδευτικές ανισότητες και κοινωνική δικαιοσύνη. Μια μελέτη των ερευνητικών δεδομένων για τη μαθησιακή συμπεριφορά και επίδοση των μαθητών*. Αθήνα: Gutenberg.
- Φερώνας, Α. (2019). *Κοινωνικός Αποκλεισμός και Κοινωνική Αλληλεγγύη στην Ελλάδα της Κρίσης*. Αθήνα: Διόνικος.

